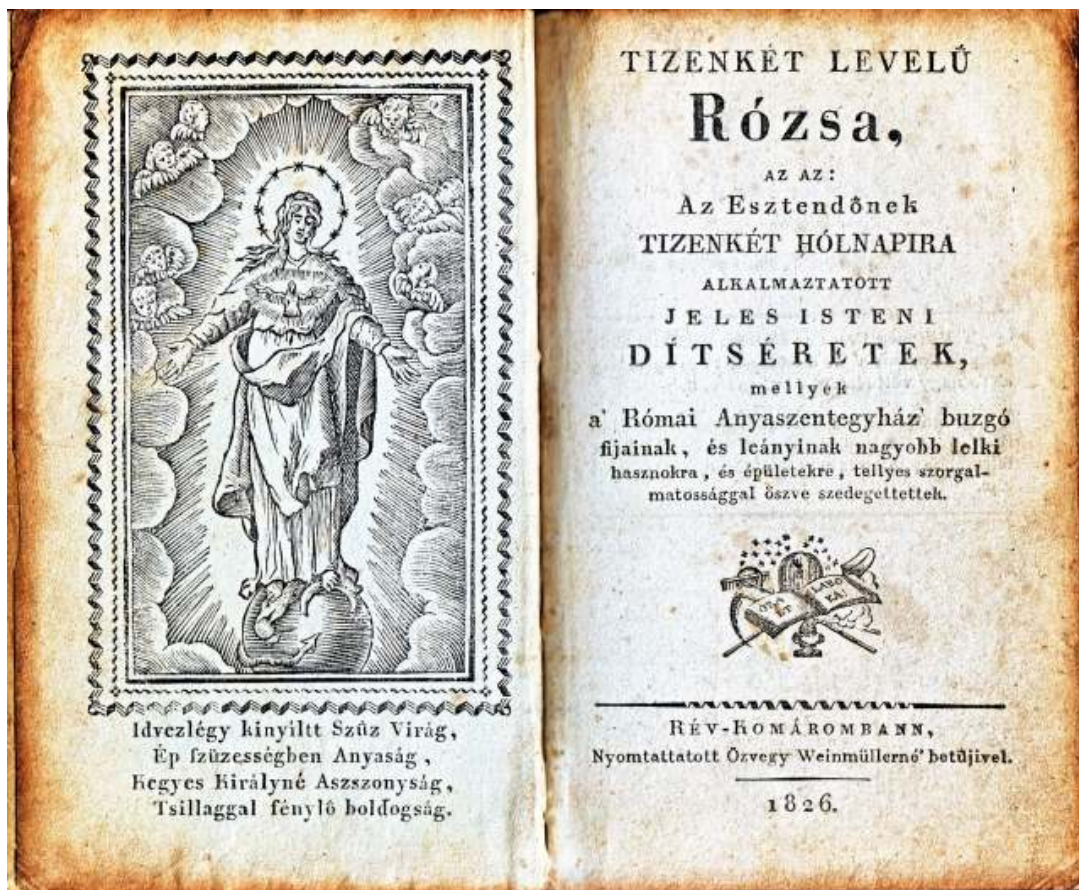

Esőért való imádság egy XIX. századi imakönyvben

Erdélyi Zsuzsanna előbb a *Somogyi Almanach* 1974 évi 19. és 21. számaiban, majd 1976-ban a *Magvető Kiadónál* is megjelentetett *Hegyet hágék, lőtöt lépék* kötetében gyönyörű archaikus népi imádságokat gyűjtött csokorba. A hosszú évek kutatómunkájával készült összeállítás nagy visszhangot váltott ki a tudományos életben éppúgy, mint az átlagolvasók körében.

A megjelenést követően került kezembe egy 10,7 x 17,6 centiméter nagyságú, bőrrel bevont, fatáblás, csatos imakönyv:

TIZENKÉT LEVELŰ
Rózsa,
az az:
Az Esztendőnek
TIZENKÉT HÓLNAPIRA
ALKALMAZTATOTT JELES ISTENI
DÍTSÉRETEK,
mellyek
a' Római Anyaszentegyház' buzgó
fijainak, és leányinak nagyobb lelki
hasznokra, és épületekre, tellyes szorgal-
matossággal össze szedegettettek.
RÉV-KOMÁROMBAN,
Nyomtattatott Özvegy Weinmüllerné' betűjivel.
1826.

A kiadóról annyit érdemes itt megjegyezni, hogy a Weinmüller család (Bálint, majd özvegye Franciska és leánya Klára) neve elválaszthatatlan a komáromi nyomdásztól (1795-1848). Nyomdájuk a ponyvairodalom egyik ismert kiadási helye volt.

A barokkos címmel szemben népies ihletésű fametszet van. Földgolyón álló, jobb lábával egy almába harapó kígyó fejére, ballal holdra lépő, mellén a Szentlélek galambjával, feje körül tizenkettő helyett, csak kilenc-csillagos glóriával díszített széttárt kezű asszonyalak. Körötte dicsfény, s felhők közt szárnyas angyalfejek. Jellegzetes Mária immaculata ábrázolás, de nem tagadhatjuk meg a rokonságot, sőt azonosságot az Apokalipszis napfénybe öltözött asszonyával sem.

A kép alatt négysoros vers található:

*Idvezlégny kinyíltt Szűz Virág,
Ép szüzességben Anyaság
Kegyke Királyné Asszonyság,
Tsillaggal fénylő boldogság.*

Az imakönyv tizenkét részre, azaz tizenkét hónapra osztja az elmondandó imádságokat. A kiadvány legutolsó imája, verse *A' hasznos Essőért* (276. oldal) minden bizonnyal egy jó verselő munkája. Ennek ellenére nem nehéz felismerni a népi ihletést, s talán nem járunk messze az igazságtól, ha – bár erősen megváltozott formában – felsejleni véljük archaikus népi imádságok hajszálgököreit.

A címben is szereplő imádság az utolsó *Tizenkettődik rész*-ben, azaz a decemberi imádságok között került beszerkesztésre, ahol a „...*Reggeli, Estvéli, és más jeles napokra is alkalmaztatott Énekek*” található. Meg kell jegyezni, hogy formájában, de főleg tartalmában elkülönülni látszik a többi imádságtól, énektől. A szép ima betűhív átiratban:

*Vedd el Uram Isten rólunk haragodat,
Ne terjesszed tovább bosszú állásodat;
Botsáds reánk Mennyből áldásodat.
Adj szép essőt tsendes felhőt,
Határinkban öntözzék a' mezőt.
Igazságod szerént ne ostorozz minket,
Felejtsd el kegyessen mi sok bűneinket,
Vedd bé, kérünk, most könyörgésünket.
Adj szép essőt (!), tsendes felhőt, 's a' t.
Zöldítsd határunknak meg fonnyatt mezejét,
Érezzék javaink szent kezed' erejét,
Ne vonjad meg Népednek élelmét.
Adj szép essőt tsendes felhőt, 's a' t.
Egek' tsatornyáit nyisd meg hatalmassan,
Hogy száraz föld' színét öntözzék hasznossan,
Mellyért neved szüntelen áldasson.
Adj szép essőt, tsendes felhőt, 's a' t.
Rajtunk hát könyörülj, óh Mennyei Atyánk!
Érettünk esedezz óh Te, Szűz szent Anyánk!
Hogy javúljon szegény Magyar Hazánk.
Adj szép essőt, tsendes felhőt.
Határinkban öntözzék a' mezőt.*

Külön érdekessége még a kötetnek, hogy a 186. oldalon található „*Szentséges Szűz Mária! Mennysországnak Királynéja*” feliratú metszet, minden kétséget kizáróan *Binder János Fülöp* (1735?-1811) absalmi Mária-kegyképről készített metszetének másolata.

AUGUSTUS.
NYOLTZADIK RÉSZ.

Szentcséges Szűz Mária!
MennyországnaK Királynéja.

ben a' Részben foglaltatnak a' Boldog-
gos Szűznek Innepnappairs, és egyébkori
tiszteletére rendelt Imádságok.

*Gyertyaszentelő Boldog Aszszony'
napjára.*

vezlégý mély alázatosságnak égő fák-
lája, szentcséges Szűz Mária, kit az
steni Felség születésétől fogva a' mi
egváltónknak Nagy Anyaságára tsudá-
tos titokkal a' tiszta szűzességben meg-
értván, az eredendő bűnnek rabságából
erelem nélkül kiválasztott, 's különös
gyeelmekkel felékesíteni, és a' maga
szelmes leányává tégedet eljegyezni
méltóztatott, és így a' Törvénynek kö-
lessége alól is megszabadítván, az
aszszony állatok között legholdogabbá
tett e' földön, elannyira, hogy méltó
tél az Angyaltól azt a' köszöntést halla-
ni, mondván: Áldott vagy te az Aszszony
állatok között; de a' te mély alázatosságod
Jézus' születésétől fogva óhajtva vár-
t az a' napot, mellyen a' te szerelmes
adat a' Törvény szerint a' Templom-
ban vinni, és mintegy Sz. Lélektől plán-
N

Irodalom

- Erdélyi Zsuzsanna: Hegyet hágék lőtöt lépék. Bp., Magvető, 1976.
- Pogány Péter: A magyar ponyva tüköre. Bp., Magyar Helikon, 1978.
- Szilárdfy Zoltán: Barokk szentképek Magyarországon. Bp., Corvina, 1984.
- A keresztény művészet lexikona. Szerk.: Jutta Seibert Bp., Corvina, 1986.

Megjelent: Nótárius, 1988/2-3. 28-29 old.